

ԱՐԱՅԻՅԵՆ

ԳԱԼԱՅԻԱ ՊՕՐԱՍԱՐԸ

Մարտ 15

Էսէ . Ում . տիւն ագ . գր . Գ . Բ	19-35
» » » էն հիւքսէք	19-38
» » » էն աշաղը	19-34
Պու սապահ աշըլտը . . .	19-36
Իսթ իգ . տալի . տիւն գաբ Գ . Բ .	52- 5
» » » էն հիւքսէք	51-15
» » » էն աշաղը	52- 5
» » » աշըլտը . . .	52-20
Մըտըր միւթ թահըտ գաբ . .	-
Պու սապահ աշըլտը	-
Սէրի Ա Գ . Բ .	40-
» Բ	24-
» Գ	20- 1
Դոււլ լի չըմէնտըֆէրի . . .	72-25
Էգճէ ֆայլզի	6-
Բաբօր , ղուրուչ	-
Հէ վասիսիչ »	17-50

ՊԱՆԳԱ ԱԳՄԻՕՆԼԱՐԸ

Գրկաի ժէնէրալ . . . Գ. Բ.	8-30
Իւ. անսօլ պանգաւր. Գ. Բ.	7-13
Սօսիէթէ ժէնէրալ	4-29
Թր միայ Գ. Բ.	4-78

ԱԳՃԵԼԷՐԻՆ ՖԻԼԱԹԸ

Ոսմ. լիբ. 100 ղշ. տան	Ղշ. փ.
Պէշհազ Մէճ. ֆարգը	108-8
Մէթալիք	100-56
Պէշլիք	105-20
Ալիթըլք	105-20
Ինկիլիկ լիրասը	110-12
Ֆիրանըզ լիրասը	87-28
Բօլ	90-25
Դրիմից ալթունու	81-10
Դարպօն գայմէսի	8-57
Ֆիրօրէն, 1/10 ֆ	10-70
Ֆիրանգ, 1/10 ֆ	22-92
Հօնորար, ֆ այ վատէ	109-35
ԹԱՍՖԻՑՆԵ	Ղշ. փ.
Իրի	10-10
Ուֆագ	9-10

ԱԶԳԱՅԻՆ

ሆሀ፡፱፡፫፡ሆኑ ሀ.፩ኛው

Միլլէթիմիզ միւթէպերանընտան
 Ներքէսեան Դրիզոր էֆէնալինին
 Մախաումի Ներքէս էֆէնալի, պիր
 վազըթման պերու միւպթէլա օլ-
 տուզու քէյֆսիլլիքսէն աղատէյի
 ճէր իտէմէսէրէք աղմի տարի պա-
 յա իյլէմիշ օլտուզունտան, պու
 կիւն ճէնազէսի Գատըք օնլինաէն
 Պէյ օյուլունա Ս. Երրորդութիւն քի-

լիսէմ' զէ նադ-լ օլունարագ , զ'յնէ-
թի' րուհանիյնէսի իծրա գըլլնա-
ճագ տոր :

Ներքինության ներքին էֆեկտիվներին
հենուզ կենճ չադրնառա վեֆաթը ,
քեաֆֆեյի ագրապա զե առթթլա-
րընըն , պթթթապթի հիլընի ագրաթի-
նի մուհիպ օյմուչ տուր :

Միւսմանից յէվրոպայտա թահսի-
լի ուլումու թէրպիյէն իթմիշ, չէնս
նէնէ մուգատտէմ թէզէվվիւն իյլէ-
միշ, վէ պանքէրլիքէ իշթիշաւ իյ-
լէմէքտէ իքէն, զանն իտէրսին քի
զալըմ ֆէլէք հասէտ ի լէտիկինտէն,
եալընը պիր սապի սահիպի օլտու-
ղու հայտէ, շու ֆանի տիննեանը
հարամ գըլմը տոր:

Իշար օլունտուղու իւզրէ , բա-
զար կիւնիւ , Պէյօղլուտա վազը Ար-
ուեստադիտական Ուսումնարանին
Թէվզիի միւքեաֆաթ զինէթի , Ա-
մեն . Ս . Պատրիարք Հայր Հաղբէթ-
լէրի , վէ Դեր . Դարեգլին սրբա-
զան վէ պիր չօգ . ճէմյեթ Հազըր
պուլունտուղու հալտէ իճրա իտիլ-
միշ , վէ միւթաաուէն օլտուղու իւզ
րէ , նութզլար վէ երգլէր իրատ վէ
թէէննիւմ իտիլմիշ , վէ միւզիգա-
լար չալընմըշ , վէ շակիրտանէ միւ-
քեաֆաթլար իթա օլունմուշ տուր

Մէջքիւր զիյնէթտէ հազրը պու-
լունանլար քեաֆֆէթէն մէմուն վէ
միւթէշէքքիւր օլմուչլար տըր :

Լ.ՕՔԱՆԻՑ ՎԷ ՖԱԳՐՐ ԶՈՃՈՒՅԼԱՐԸՆ:

ՀԱԳԳԱՐԸ

၇ ကံ ကံ ယု ဝ တ

Եկե՛ք ոչինչ չէ Էմիլիայ Իւլ Դեմիտր Իկե՛շ
 ոչինչ 1 իրաւ ԴԲ ոչինչ Գիտաւ

(6363 ንቲ-ፋርዖናን ማ-ቋርጊኑ)

Պահարմըզա տէվամտէն էվվէլ վէ պիլ միւնասէպէ, պուստան Յիսէնէ էվվէլ, պիզգաթ Փարստէ պուլլունուպտա, միւթէվէֆա Սարգիս վարդապետ Թէոդորեանըն, եանի իքի քէրլէ Մատրասա կիտիպտէ օն տէօրթ սէնէ գալարադ վէ չալըչաբադ, ազըպէթ քեար Մուրատեան վարժարան վասիյեէթի բարալարընը ալտըդտան սօնրա Վէնէտիկէ տէօնէն, վէ մէքթէպի մէզպուր կէրէք Քասովատա իքէն սօն սէնէլէրի, վէ կէրէք Փարսիսէ նազլ իտիլտիքտէ տախի թա մէզքիւր թարիխէ, եանի 1853 սէնէսինէ տէկին վերատեսուչլուգ մէէմուրիյեէթիտէ պուլլունան ֆէտաքեար զաթըն, Էւմուլ Էրմէնի միլլէթինին Էօքսիւզ վէ ֆադըր չօնուգ լարընըն հադգը սարիհլէրինին բայիմալ իտիլմէսինտէն» տօլաեը սիթէմէր վէ թէշէքքիլէր իթմէքլիքտէն կէրի տուրմատըղը իլին, Բօքափանտանըն իլթիմաս վէ թէէսսիրի սաեէսինտէ, Վէնէտիք վանքը աբբահայրը միւթէվէֆա Հիւրմիւղեան Գէորգ զերապայծառըն տափաճըլըղըյա, վէ զապթիյեէլէր մաարիֆէթիլյէ մէքթէպի մէզպուրտէն տիշարը աթըլարըղըն կէօյլէրիլյէ կէօրիստէն դաթէնէ ալան վէ թապ կէօրիտէն սապետ միւսիւ Զունգ ձէնապլէրինին «Մուրատեան Վարժարան» նամտօգսան պիւր սահիֆէտէն միւրէթթէպ լիպալէսինին սօն բարչապընը այնէն տէրծ վէ պէեան իթմէքլիկի Էհէմիյեէթ տէն առա իտէրիզ, իլնէքի, շիմտիեէ տէկին սէյլէտիք

Լէրիմիդի քեամիլէն թատրիդ ի-
մէքտէ օլտուզ տան պաշգա, միլ-
քի ողաեթլէ միւհիմմ վէ միւֆիտ
մէսէլէ իւզէրինէ, փաթրիդ խանէ
միլդն վէ եախտտ միլլէթ իմզլինտէ,
նազարը տիգզ աթընը վէ վազիֆէ-
յի մուզատտէսէսինի տալէթ իլլէ-
տիկէ կէօրիւմէքտէ տիր, Տիմէք
տիր քի, միւրատ իլլէտիկի թազ-
տիրտէ, փաթրիդ խանէմիլզ մէճալի-
սի ալիյեհսի, էֆէնտիի միւշարի-
լէյստէն, օլ պապտէ էլզէմ օլան
մալիւմաթ վէ վոգուֆիյեթի ա-
լապիլէճէկի չէօլլէ տուրսուն, իհ-
գազը հագզ տապսընա գրեամ օ-
լունտուզունտա տախի մանէն վէ
մատտէթլէն իմտատ վէ մուալլէնէթ
իտէճէլի, վէ չօգ զաթլարընտա,
հիւսնի իպրէթ ալըպ վէ թէչլիզ օ-
լունաճադլարը, վէ պինսէն ալէյհ,
օլ խուսուստա սարֆը իզթիզա ի-
տէճէք օլան մէսարիֆաթ ազճէսի-
նին, սուհուլէթլէ վիճուաէ կէլէ-
ճէկի, մէէմուլի դավիտէն տիր:

Բայց այս բռնաբարությունը նրա կատուեցաւ . և մանաւանդ, Մխիթարեան Հարց խաղաղութեան ուղին, ազգին սրբ և աղքատ տղաքը իրենց բաժինէն զրկելու ունեցած դիտաւորութիւնը, անխրաւ մատակարարութիւնը, հանգուցեալ ազգասէր Բարերարին կտակին դէմ դործողութիւնները, իրենց նպատակը և առ այն հասնելու համար բանեցուցած ճիգերը, որ արդէն մտադիրներու շատոնց անտես և անժանօթ չէին, այսու առթիւ աւելի մերկապարանոց եղան և մտածել տուին, Ահա ասոր վրայ ազգը ըզդու չացնել կուզենք, և անոնց դէմ բողոք կ'ընենք, որ ամենակարճ կերպով և պարզ խօսքերով հետեւեալ կէտերուն վրայ կ'ամփոփուի և որ հաստատուի .

Նախ - Հանգուցեսալ Մեծ. Բարե-
րարին կտակաւ թողուցած դրամը,
ամբողջ Հայ ազգին որբ և աղքատ
տղոցը համար վարժարան մը հաս-
տատանլու համար էր, եւ ոչ Մխի-
թարեանց պարգև, զորոնք իրբեւ
մատակարար(1)կարգեց իր այս առա-
տաձեռն մարդասիրութեանը: Ուս-
տիւ, ազգին որբ եւ աղքատ տղոց
կրթութիւնը կամ ազգը՝ Բարերա-
րին այս բարերարութեանը նպա-
տակ է, իսկ Մխիթարեանք միայն
մէջոց առ այն: Իրենք միայն իրբեւ
աւանդապահ և աւանդատու են և
հետեւեալոր ոչ տէր աւանդին. իսկ
դրամին եկամուտովը հաստատուե-
լու վարժարանը, կամ մէջը աւան-
դուած ուսումը, ազգին տղոցը ժա-
ռանգութիւնն է, և այն ալ, մի-
այն որբ և աղքատ տղոց: Այս ա-
մենատողք է, և այս է հանգուցե-
սալ Բարերարին յայտնի կամքը և
դիտաւորութիւնը, զորն որ իրբեւ
կենդանի բարբառով իր կտակին մէջ
կը, այսինքն: Ասիկայ այսպէս կ'հաս-
տատէ նաև Հանգուցելոյն Մեծա-
պատիւ ժառանգ որդին, այսպէս
կը ճանչնայ Ավստրիա, որուն մէջն
են վարժարանին համար առնուած
գետիմաները, Գաղղիա՝ որուն մէջն
է հիմայ վարժարանը: Առաջինը

(1) Մխիւս շրվաղիէ Զուռդ ճէ-
նապէրի, հէր նէ գատար պէրայի
հիւրմէթ վէ նէզաքէթ Վատակա-
տար սըֆաթընը վիրսիշ իսէ տէ,
Մխիթարեան բէաբըլէր, մատակա-
տար տախի օլմահըպ, անճադ խ-
միշիչարհէ վէ տէլալէթ մէհզուռն
խախէր:

սեփապետիւ Մոսկաւ աղային (Ա) բողոքովը հաշիւները պահանջեց Մը խի՛ր Խորհանցմէ, և երբոր Օսմանեան տէրութեան հպատակ ըլլալին յաւաջ բերին, և հաշիւ տալը զլտցան, տէրութի Շը ազգայ կամ՝ տէրութեանց իրաւունքը մեծարելով, իրենց իմացուց թէ, ո՛րչափ որ իրեն հոգին մէջն են, ըստ օրինաց երկրին կ'ապրտաւորին հաշիւը տալու. ապա թէ ոչ, վարժարանը տէրութենէն դուրս հանելու են. Ստով վարժարանը Փարիզ փոխադրուեցաւ. իսկ երկընդդ, այժմին Ռազդիոյ տէրութիւնը, փոխադրութեան երբորդ տարին, նորէն հաշիւ պահանջեց, բայց խնդիրը քննուելու ժամանակ կառավարութեան փոփոխութիւնը վրայ գուլով, տէրութեան բոլոր գործքերը տակն ու վրայ եղան, և այս ալ ուրիշ խնդրոց նման ի կախ մնաց. Արդայս երկու տէրութեանց՝ վարժարանը Հայ ազգին սեպհականութիւն, և ոչ Մխիթարեանց ստացուածք համարելուն վրայ եղած բազմաթիւ գրութիւնները ի բաց թողնելով, այս հաշիւ ուղեքին միայն իբրև ապացոյց բերինք. վասն զի, թէ որ այդ երկու տէրութիւնները անիկայ Մխիթարեանց ստացուածք ճանչցած ըլլային, հաշիւը չէին կրնար պահանջել, ինչպէս որ վանքին սեպհական հաշիւն ալ երբէք չպահանջեցին. Սեպհական ըստացուածքի մէջ միջամուտ ըլլալու և ինչպէս գործածելուն համար հաշիւ պահանջելու վրայ տէրութեանց մէջ ո՛չ օրէնք և ո՛չ սովորութիւն կայ. Դարձեալ այսպէս ճանչցած է հասարակաց միտքը, այսպէս գիտեամբով Սզգը և առաւելագոյն Մատրասու Հայադէք, որ Բարեբարին ժամանակակից և քաղաքակից էին, և այսու համովմամբ Մը խի՛ր Խորհանցմէ ամեն կերպով օգնական եղան զբամբ առնելու առին. Ուստի Մխիթարեանք այդ գրամոյց, կամ այդ գրամով հաստատուած վարժարանին տէրը չեն, և չունին իրաւունք անիկայ սեպհականելու և իրենց ստացուածք կարծելու, ըսելու, և ըստ այնմ վարուելու:

երկրորդը — Աղգասէր Բարերարին այդ ստալը ամբողջ Հայ ազգին համար կարգուած է, առանց դաւանութեան շտրողութեան : Առաջին դրութեան բոլոր պատճառները, նայինքն, աղգասէր Պարզեւտութեան քիտաւորութիւնը, իր մեծապատիւ փառանգին, տէրութեանց և ազգին կարծիքը հաւասարապէս եւ շոյն եղանակաւ այս երկրորդ կէտին ալ կը վերաբերին, և նոյնը կը հաստատեն : Ասոնցմէ զտա, հիմնարկու Բարերարին այդ աղգօգուտ քողովարին մէջ խտրութեան կամ ազգին միայն մէկ մասին համար թալած ըլլալուն կարծիք չկրնար ըլլել առի՞ ալ, վասն զի կտակը յաճատեն, դեռ ազգին մէջ կերպաւորեալ բաժանումն չկար, իբրեւորակը 1846 ին դրուած է, կտակաւոր Բարերարին ալ տարի մը ետք լախճանեցաւ, իսկ Աղգին կերպով որեալ բաժանումը, նախ 1830 թընականին եղաւ, Դերպատիւ Նուրիճան Նախագահը բաժնուած մասին նախագահի դրուելոյ՝ Դարձ-

(1) Եանի աղա Սամուէլ Մուրա-
ւանըն քիւշիւք օգլու Յովհաննէս
Քէնտլինին քի շիմտի պէր հաւաթ
ռէկի տիր :

